

1. ВИМОГИ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ З ФІЛОСОФІЇ

У відповідності з навчальною програмою кандидатського іспиту з філософії передбачено виконання аспірантами та здобувачами реферату.

Реферат є самостійною письмовою філософсько-методологічною роботою, що виконується аспірантом чи здобувачем. Це – обов’язкова форма підготовки до складання іспитів кандидатського мінімуму з філософії.

Він слугує показником здатності автора не тільки розбиратися у філософських проблемах, а й творчо використовувати філософські ідеї та принципи для методологічного аналізу наукових здобутків зі сфери наукових інтересів здобувача. Зміст реферату свідчить про опрацювання автором програми з філософії, першоджерел, уміння застосовувати знання змісту та форм виявлення сучасних тенденцій світового розвитку на користь Вітчизні.

Здобувач обирає тему реферату самостійно із затвердженого переліку тем або формулює самостійно, погодивши її з кафедрою, на базі якої складатиметься іспит. Бажано, щоб тема реферату стосувалась висвітлення важливих філософсько-методологічних та світоглядних проблем, пов’язаних з науковою спеціальністю або дисертаційною роботою здобувача. Обрані теми рефератів узгоджуються здобувачами із завідувачем аспірантури та затверджуються на кафедрі соціології та гуманітарних дисциплін.

Структура реферату та оформлення списку літератури повинні відповідати вимогам нормативних документів. Надається повний бібліографічний опис джерел.

Термін виконання визначається завідувачем аспірантури. Якщо реферат не подано вчасно, то здобувач до складання іспиту не допускається. На іспиті аспіранту чи здобувачеві можуть бути поставлені запитання за змістом реферату.

Текст реферату за обсягом має складати не менше 25 сторінок (формат паперу А4), бути виконаний шрифтом Times New Roman 14 кеглем через 1,5 інтервали. Поля: зверху і знизу – 2,0 см, ліворуч – 2,0 см, праворуч – 1,0 см. Абзац – 1,25 см.

Титульна сторінка реферату оформлюється за зразком.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА
ПІДПРИЄМНИЦТВА

КАФЕДРА СОЦІОЛОГІЇ ТА ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

РЕФЕРАТ

на тему

«НАЗВА»

Виконав:

аспірант кафедри ...

Інституту...

Державного університету телекомунікацій

Прізвище, Ім'я, По батькові (повністю)

2. ЛІТЕРАТУРА ДО ПІДГОТОВКИ РЕФЕРАТУ З ФІЛОСОФІЇ

Основна

Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів [Текст] / [за ред. А. Є. Конверського]. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – С. 192 – 258.

Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник [Текст] / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – 7-ме вид., стер. – К. : Знання, 2011. – С. 152 – 168; 183 – 274.

Додаткова:

Здобувачу наукового ступеня: метод. рек. [Текст] / [упоряд. С. В. Сьомін]. – К. : МАУП, 2002. – 184 с.

Криворученко В. К. Диссертационное исследование: Методика, практика, рекомендации [Текст] / В. К. Криворученко. – М. : Социум, 2001. – 276 с.

Воротіна Л. І. Кандидатська дисертація: методика написання і захисту: посіб. для асп. і здобувачів наук. ступеня [Текст] / Л. І. Воротіна, В. Є. Воротін, С. О. Гуткевич. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2003. – 76 с.

Черній А. М. Дисертація як кваліфікаційна наукова праця [Текст] : посіб. для аспірантів і здобувачів наук. ступеня / А. М. Черній; заг. ред. Ібатуллін І. І. – К. : Арістей, 2004. – 231 с.

Довідник здобувача наукового ступеня [Текст] : зб. нормат. док. та інформ. Матеріалів з питань атестації наук. кадрів вищ. кваліфікації / [упоряд. Ю. І. Цеков]. – 3-е вид., виправл. і доповн. – К. : Ред. Бюл. Вищ. атестат. коміс. України : Толока, 2006. – 72 с.

Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня: метод. поради [Текст] / [авт.-упоряд. Л. А. Пономаренко]. – К. : Ред. «Бюл. Вищ. атестац. комісії України: Толока, 2001. – 80 с.

Зосимов А. М. Дисертаційні помилки [Текст] / А. М. Зосимов, В. П. Голік. – 3-е вид., виправл. та доповн. – Харків : Инжек, 2005. – 215 с.

3. ОРІЄНТОВНІ ТЕМИ РЕФЕРАТІВ ДО КАНДИДАТСЬКОГО ІСПИТУ

1. Предмет філософії та його історична еволюція.
2. Визначення предмету філософії крізь призму її історії.
3. Філософія і мудрість: аспекти співвідношення.
4. Міфологічний світогляд і його вплив на мислення сучасної людини.
5. Міфологічна логіка в постсучасному дискурсі.
6. Релігійний світогляд і його місце в духовному розвитку людини.
7. Філософія як духовно-практичне освоєння людиною світу.
8. Значення філософії в розвитку культури.
9. Філософія в системі культури.
10. Місце філософії в духовній культурі людства.
11. Людина як вища цінність в системі філософського знання.
12. Особливості історичного зародження філософії.
13. Проблема людського самовизначення у філософії.
14. Значення філософії в індивідуальному розвитку людини.
15. Історія взаємовідносин філософії та науки.
16. Співвідношення філософського і наукового пізнання світу.
17. Картина світу як єдність природничого і філософського підходів.
18. Філософські категорії, їх пізнавальне та духовно-практичне значення.
19. Філософське поняття матерії в її історичному розвитку.
20. Філософія і наука: спільне та відмінне.
21. Порівняльний аналіз особливостей західного та східного типу філософування.
22. Зародки філософського світовідчуття в найдавніших цивілізаціях світу.
23. Проблема свідомості в філософії Сходу.
24. Філософські ідеї Стародавньої Індії та їх сучасне значення.
25. Філософія Стародавнього Китаю та її сучасне значення.
26. Специфіка наукових знань Стародавнього Сходу.
27. Становлення філософсько-наукового світогляду в античності.

28. Уроки життя та філософської творчості Сократа.
29. Сутність платонізму як філософської позиції.
30. Роль Аристотеля у формуванні наукового стилю мислення.
31. Проблема співвідношення знання та віри в середньовічній філософії.
32. Філософія і природниче знання в Середньовіччі.
33. Патристика та її роль у формуванні середньовічної філософії.
34. Схоластика як напрямок середньовічної філософії.
35. Проблема цінності людини у філософії Відродження.
36. Взаємовідносини суспільства і природи в епоху Відродження.
37. Тлумачення пізнання в філософії Нового часу.
38. Особливості та здобутки німецької класичної філософії.
39. Сучасне значення філософії І. Канта.
40. Оцінка філософії Г. Гегеля у світовій філософії.
41. Некласична парадигма науки.
42. Марксизм. Вчення К. Маркса про людину і суспільство.
43. Особливості філософії XX-XXI ст.
44. Поняття еліти в постсучасній філософії.
45. Позитивізм як філософія та ідеологія науки.
46. Постпозитивістські моделі розвитку наукового пізнання.
47. Відкрите суспільство, демократія і тоталітаризм в трактуванні К. Поппера.
48. Проблеми людини та її свободи у філософії екзистенціалізму.
49. Постмодерні виміри громадянського суспільства.
50. Філософія та соціальні процеси в сучасному суспільстві.
51. Герменевтика як наука і мистецтво тлумачення текстів.
52. Співвідношення моделювання та експерименту в науково-технічному дослідженні.
53. Своєрідність філософії України в контексті світової культури.
54. Вплив ідей Г. Сковороди на розвиток української духовної культури.
55. Соціально-філософські ідеї М. Драгоманова.
56. Філософія І. Франка та її місце в історії української філософської думки.

57. Ідея України в філософському світогляді М. Грушевського.
58. Філософсько-світоглядні ідеї В. Вернадського.
59. Особливості розвитку філософії в Україні в радянський час.
60. Філософський зміст проблеми буття.
61. Символи як феномен культури.
62. Наука, мистецтво, релігія і філософія як сфери досягнення буття.
63. Людина як предмет комплексного філософсько-наукового дослідження.
64. Діяльність як невід'ємна якість людини.
65. Проблема особистості в філософії.
66. Взаємозв'язок професійної етики та професіоналізму фахівця в сфері телекомунікаційних та інформаційних технологій.
67. Засади морально-професійної культури фахівця в сфері телекомунікаційних та інформаційних технологій.
68. Професійний обов'язок у життєдіяльності фахівця в сфері телекомунікаційних та інформаційних технологій.
69. Розв'язання проблеми сенсу життя як запорука ефективного виконання службового обов'язку фахівця в сфері телекомунікаційних та інформаційних технологій.
70. Гідність як невід'ємна риса особистості фахівця в сфері телекомунікаційних та інформаційних технологій.
71. Проблема ефективності комп'ютерних технологій в умовах інформаційного суспільства.
72. Проблема відображення та феномен ідеального.
73. Суспільне та особистісне у змісті свідомості, їх взаємозв'язок.
74. Проблема свідомості у філософії постмодерну.
75. Еволюція методологічної свідомості у філософії і науці.
76. Філософські аспекти проблеми «взаємодії» людини і комп'ютерних систем.
77. Проблема співвідношення емпіричного і теоретичного рівнів знання.
78. Історичне і теоретичне в науковому пізнанні.
79. Синергетичний підхід в соціальному управлінні: філософські виміри.

80. Естетичне відношення як форма пізнання й оцінки світу.
81. Пізнання як вид духовної діяльності і феномен культури.
82. Місце і роль методу в системі пізнавальної діяльності.
83. Поняття методу пізнання та його значення у науковому пізнанні.
84. Сфера застосування загальнонаукових методів в технічних науках.
85. Методологічні аспекти наукового моделювання.
86. Гіпотеза в здійсненні теоретичного наукового пізнання: сутність та пізнавальна роль.
87. Роль логіки та інтуїції в науковому пізнанні.
88. Наукове пізнання як вид духовної діяльності та спосіб теоретичного освоєння дійсності.
89. Особливості постсучасного етапу розвитку духовного виробництва.
90. Сенс і витоки наукових революцій.
91. Формування уявлень та Інтернет.
92. Філософія інформаційної цивілізації: основні риси.
93. Єдність та суперечності наукової картини світу.
94. Класична, некласична та постнекласична наука: порівняльний аналіз.
95. Філософські засади актуальних проблем постнекласичної науки.
96. Проблеми моральної відповідальності науковця в сучасному світі.
97. Проблеми штучного інтелекту: філософський аспект.
98. Методологічні аспекти інженерної діяльності.
99. Філософія науки і філософські проблеми технічних наук.
100. Наукова теорія, її пізнавальний статус і функції.
101. Концепція наукової теорії і практика наукових досліджень.
102. Соціально-політичні та етичн-ціннісні проблеми науки.
103. Міждисциплінарний синтез і зняття суперечності сцієнтизму і антисцієнтизму.
104. Наукова раціональність, її основні характеристики.
105. Основні тенденції формування науки майбутнього.
106. Основні філософські парадигми в дослідженні науки.

107. Проблема наступності у розвитку наукових теорій.
108. Інженерне проектування, його сутність і функції.
109. Техніко-технологічне знання і його особливості.
110. Філософсько-соціальні проблеми розвитку техніки.
111. Феномен наукової революції.
112. Наукова істина. Її види та способи обґрунтування.
113. Школи в науці, їх роль в організації та динаміці наукового знання.
114. Наука і глобальні проблеми сучасного людства.
115. Соціальна та когнітивна відповідальність вченого.
116. Наукові колективи як суб'єкти науки.
117. Інноваційна діяльність і її структура.
118. Філософсько-методологічні проблеми інтелектуальної власності.
119. Філософсько-правові аспекти регулювання наукової діяльності.
120. Постсучасна наукова картина світу.
121. Функції держави в управлінні розвитком науки.
122. Взаємовідносини науки і релігії в культурі сучасного суспільства.
123. Філософія науки як галузь філософського знання.
124. Філософські підстави і проблеми соціального пізнання.
125. Філософські підстави та особливості математичних та логічних досліджень.
126. Сучасні проблеми теорії наукового пізнання.
127. Етичні проблеми публікації результатів наукових досліджень.
128. Професійна відповідальність науковця.
129. Логіко-математичний, природничо-науковий та гуманітарний типи наукової раціональності.
130. Пізнання і творчість.
131. Наукова, художня і соціальна творчість.
132. Творчість в діяльності фахівця в сфері телекомунікаційних та інформаційних технологій.

133. Свобода творчості – основа формування демократичних відносин у суспільстві.
134. Суспільство як система: основні елементи суспільного життя.
135. Системи суспільства і природи: спільне, особливе, одиничне.
136. Соціальні наслідки інформаційної революції.
137. Філософські проблеми комп'ютеризації суспільства.
138. Особливості науки як соціального інституту.
139. Наука як основа інноваційної системи сучасного суспільства.
140. Сучасні інформаційні процеси: філософсько-методологічний аналіз.
141. Духовне життя суспільства.
142. Тенденції розвитку сучасного суспільства як виклик глобалізації.
143. Предмет та завдання філософії історії.
144. Ціннісний і технологічний аспекти культури.
145. Глобальні проблеми сучасної цивілізації.
146. Філософія техніки: історія становлення та предмет вивчення.
147. Науково-технічний прогрес, технократичний та гуманістичний підходи до його розуміння.
148. «Технологічний» і «ціннісний» детермінізм в розвитку сучасного суспільства.
149. Екологічна свідомість як специфічна форма суспільної свідомості.
150. Екологічна культура як елемент професійної компетенції фахівця в сфері телекомунікацій.
151. Цінності в структурі суспільства: пізнавальна і регулятивна функції.
152. Професійна самореалізація в сфері телекомунікацій як ключ до особистого щастя.
153. Ціннісні орієнтації в процесі соціалізації людини.
154. Значення професійної етики у виробленні ціннісних орієнтацій фахівця у сфері інформаційних та телекомунікаційних технологій.
155. Ідеал людяності і цінності людського життя.
156. Свобода особистості і права людини.

157. Філософія економіки: зміст і значення.

158. Роль синергетики у формуванні постсучасної картини світу.

159. Синергетичний світогляд як шлях до нового синтезу наукового та позанаукового знання.

160. Футурологія, її можливості і обмеження.

Автор програми

В.Є. ШЕДЯКОВ